

Grammatikübersicht

Pregled gramatike

Sadržaj

- A Sintaksički pregled dijelova rečenice
 - I Glagol i njegove dopune
 1. Glagolske dopune u dativu (objekat u dativu)
 2. Glagolske dopune u dativu i akuzativu (objekat u dativu i akuzativu)
 3. Situativne dopune (priloška odredba za mjesto koja dolazi na pitanje gdje-wo?)
 4. Direktivne dopune (priloška odredba za pravac kretanja koja dolazi na pitanje kuda-wohin?)
 - II Položaj pojedinih dijelova rečenice
 1. Uobičajeni redoslijed dijelova rečenice
 2. Isticanje dijelova rečenice
 3. Glagoli sa obaveznim dopunama u dativu i akuzativu
- B Vrste riječi
 - I Glagoli
 1. Glagoli sa promjenom samoglasnika
 2. Modalni glagoli
 3. Perfekat
 - II Članovi i imenice
 1. Imenice bez člana
 2. Član u dativu
 3. Imenice u dativu i akuzativu
 4. Prisvojne zamjenice u dativu
 - III Zamjenice
 1. Član u funkciji zamjenice
 2. Lične zamjenice u dativu
 3. Upitne zamjenice
 - IV Prijedlozi
 - V Riječce
- C Morfologija
 - I Prefiks *un-*
 - II Sufiks *-in*
 - III Složenice

A Übersicht über die Satzgliedstellung Sintaksički pregled dijelova rečenice

I Das Verb und seine Ergänzungen Glagol i njegove dopune

1. Ergänzungen mit Dativ / Dopune u dativu (objekat u dativu)

Uz određene glagole, glagolske skupine ili glagole sa određenim prijedlozima obavezno stoji objekat u dativu.

Bescheid geben:	Ich gebe der <i>Chefin</i> Bescheid.
gefallen:	Gefällt <i>Ihnen</i> Aachen?
helfen:	Da kann ich <i>dir</i> bestimmt helfen.
zuhören:	Hör <i>mir</i> mal zu!

Wie geht es *Ihnen*? Das tut *mir* leid/gut/weh. Ist *Ihnen* etwas passiert?

berichten von:	Das 1.Lied berichtet von <i>den Taten</i> von ...
handeln von:	Die Geschichte handelt von den <i>Räubern</i> .
leben in:	Er lebt <i>in der Stadt</i> .
liegen an:	Aachen liegt nicht <i>am Meer</i> .
Probleme haben mit:	Ich habe Probleme mit <i>meiner Chefin</i> .
sprechen mit:	Wie spricht man mit <i>einem Kaiser</i> ?
sprechen über:	So spricht man nicht über <i>Gäste</i> .

2. Ergänzungen mit Dativ und Akkusativ

Glagolske dopune u dativu i akuzativu (Objekat u dativu i akuzativu)

Odredeni glagoli mogu imati objekat u dativu i akuzativu.

erklären:	<u>Das</u> erkläre ich <i>euch</i> später.
erzählen:	Sie müssen <i>mir</i> auch <u>eine Geschichte</u> erzählen.
geben:	Gibst du <i>ibr</i> <u>das Buch</u> ?
schicken:	Schickst du <i>uns</i> <u>die Reportage</u> ?
versprechen:	<u>Das</u> verspreche ich <i>dir</i> .
zeigen:	<u>Zeigst</u> du <i>uns</i> <u>den Dom</u> ?

3. Die Situativ-Ergänzung

Situativna dopuna – Wo + Dativ (Priloška odredba za mjesto, koja dolazi na pitanje gdje + dativ)

Kada želimo reći da se neka osoba negdje nalazi ili da se negdje nešto održava, koristimo prijedlog **in** + odgovarajući član imenice u dativu. Ukoliko se neko nalazi u nekoj privatnoj ambulanti, ustanovi ili radnji, ako je recimo kod zubara – *beim Zahnarzt ili pekara – beim Bäcker*; upotrebljava se prijedlog **bei** uz koji stoji imenica sa članom u dativu.

Wo ist Familie Schäfer?	Sie ist <i>im Theater</i> .
Wo gibt es die Dreigroschenoper?	<i>In der Oper</i> .
Wo ist Frau Berger?	Sie ist <i>beim Zahnarzt</i> .

4. Die Direktiv-Ergänzung

Direktivna dopuna – Wohin + akuzativ ili dativ (Priloška odredba za mjesto ili pravac kretanja, koja dolazi na pitanje kuda + akuzativ ili dativ)

Ukoliko se neko kreće prema određenom cilju, koristi se prijedlog **in** sa imenicom, čiji je član u akuzativu. Kada ste na putu ka nekom trgu, instituciji ili nekoj osobi koja posjeduje, recimo, privatnu ambulantu ili pekaru koristite prijedlog **zu**, koji se uvijek kombinuje sa dativom.

Wohin geht Familie Schäfer?	Sie geht <i>ins Theater</i> .
Wohin will Herr Müller?	Er will <i>zum Kongreßzentrum</i> .
Wohin muß Frau Berger?	Sie muß <i>zum Zahnarzt</i> .

B Die einzelnen Wortarten / Vrste riječi

I Die Verben / Glagoli

1. Verben mit Vokalwechsel / Glagoli sa promjenom samoglasnika

Određeni glagoli u 2. i 3. licu jednine prezenta mijenjaju samoglasnik. U drugoj seriji našeg kursa to su glagoli kod kojih se **a** pretvara u **ä**.

fahren:	ich fahre	du fährst	er fährt
halten:	ich halte	du hältst	er hält
gefallen:		du gefälltst mir	das gefällt mir

2. Modalverben / Modalni glagoli

Modalni glagoli modificiraju značenje rečenice. Oni se koriste kao glavni i kao pomoćni glagoli. Ukoliko se u rečenici pojavljuju u svojstvu pomoćnog glagola, uz njih stoji još jedan glagol. Drugi glagol uvijek je u infinitivu i stavlja se na kraj rečenice.

	Modalni glagol		Drugi glagol
Sie	dürfen	hier nicht	rauchen.
	Kann	ich mal	telefonieren?
Die	mußt	du uns unbedingt	vorstellen.

Ukoliko se modalni glagoli pojavljuju kao pomoćni, njihove osnovne karakteristike su:

- dürfen:** dozvola / negativno: zabrana
Sie dürfen hier (nicht) rauchen.
- können:** 1. dozvola, pitati za dopuštenje
Kann ich mal telefonieren?
2. mogućnost
Können Sie mir helfen?
- mögen:** želja
Wir möchten dich besuchen.
- müssen:** 1. obaveza
Ich muß arbeiten.
2. zahtjev
Die mußt du uns unbedingt vorstellen.
- wollen:** 1. zahtjev
Wollen wir jetzt nicht gehen?
2. namjera
Ich will nicht indiskret sein.
- sollen:** 1. nalog, zadatak
Soll ich Andreas holen?
2. zahtjev, poziv da se nešto ne učini
Das sollst du nicht!
3. prenošenje mišljenja ili informacije
Das soll sehr interessant sein.
4. sumnja
Das sollen wir glauben?

dürfen	können	müssen	wollen	sollen
<i>Jednina</i> ich darf du darfst Sie dürfen er/sie darf	ich kann du kannst Sie können er/sie kann	ich muß du mußt Sie müssen er/sie muß	ich will du willst Sie wollen er/sie will	ich soll du sollst Sie sollen er/sie soll
<i>Množina</i> wir dürfen ihr dürft sie dürfen	wir können ihr könnt sie können	wir müssen ihr müßt sie müssen	wir wollen ihr wollt sie wollen	wir sollen ihr sollt sie sollen

3. Perfekt / Perfekat (Prošlo vrijeme)

Perfekat je jedan vid izražavanja radnje, koja se odvijala u prošlosti. Koristi se u razgovoru, kada nekome nešto pripovijedate, posebno ako događaj još živi u Vašem sjećanju. Perfekat se gradi od pomoćnog glagola *haben* ili *sein* i participa perfekta, koji se označava kao particip II.

- haben:** kod većine glagola u njemačkom jeziku, pa čak i glagola *haben*, perfekat se gradi sa pomoćnim glagolom *haben*
sein: glagoli kretanja, glagol *passieren*, pa čak i sam glagol *sein* grade perfekat sa pomoćnim glagolom *sein*.

Particip II (P II) se pojavljuje u više oblika:

1. P II pravilnih glagola:

prefiks ge-	+	glagolska osnova bör	+	nastavak -t
-----------------------	---	--------------------------------	---	-----------------------

2. P II nepravilnih glagola:

ge...en lesen gelesen

3. P II glagola koji završavaju na *-ieren*:

– ... **iert** reservieren reserviert

4. P II glagola s naglašenim prefiksom:

... **ge ... en** einladen eingeladen

... **ge ... t** abholen abgeholt

5. P II glagola s nenaglašenim prefiksom:

– ... **t** besuchen besucht

– ... **en** vergessen vergessen

Nenaglašeni (neodvojivi) prefiksi su: *be-*; *ent-*; *er-*; *ge-*; *ver-*

beachten, **be**deuten, **be**ginnen, **be**handeln, **be**kommen, **be**richten, **be**suchen, **be**stellen, **be**zahlen / **ent**täuschen / **er**klären, **er**zählen / **ge**fallen / **ver**gessen, **ver**kaufen, **ver**sprechen, **ver**stehen.

II Artikel und Nomen / Članovi i imenice

1. Nomen ohne Artikel / Imenice bez člana

U njemačkom jeziku imenice stoje sa članovima (*der*, *die*, *das*). U određenim slučajevima imenice se pojavljuju bez člana:

1. u množini, ukoliko se u jednini ista imenica pojavila sa neodređenim članom
(*ein, eine*): *Ich möchte eine Banane. Ex möchte Bananen.*
2. ukoliko se radi o namirnicama, čija je količina neodređena
Andreas kauft noch Butter, Brot, Wurst und Käse.
3. ukoliko se radi o zanimanju
Sie ist Studentin. Er ist Arzt.
4. ukoliko se radi o državljanstvu
Sie ist Französin.
5. ukoliko se radi o imenicama u akuzativu, koji su sastavni dio nepromjenljivog izraza ili fraze
Er hat Hunger.

2. Artikel im Dativ / Članovi u dativu

Kod imenica muškog i srednjeg roda član u dativu dobija nastavak **-m**, u ženskom rodu **-r**,

a u množini, koja je za sve rodove ista, **-n**:

der Computer – mit dem / mit einem / mit keinem / mit meinem Computer

das Messer – mit dem / mit einem / mit keinem / mit meinem Messer

die Familie – mit der / mit einer / mit keiner / mit meiner Familie

Jednina	nominativ	dativ	Jednina	nom.	dat.	Množina/muški, ženski, srednji r.
muški	der/das	dem	ženski	die	der	den
+	ein	einem		eine	einer	-
srednji r.	kein	keinem		keine	keiner	keinen
	mein	meinem		meine	meiner	meinen

3. Nomen im Dativ + Akkusativ / Imenice u dativu i akuzativu

Određene imenice u dativu i akuzativu jednine dobijaju nastavak **-n**:

der Name: Ein Mann *mit dem Namen* Mackie Messer.

Sie haben Aachen *den Namen* ahha gegeben.

der Herr: Die Wärme tut *Herrn* Dr.Thürmann gut.

Andreas hat einen Brief für *Herrn Dr.Thürmann*.

Većina imenica u množini, u dativu dobija nastavak – **(e)n**:

mit den Studenten, mit den Zimmern, mit den Frauen

4. Possessivartikel im Dativ / Prisvojne zamjenice u dativu

Prisvojne zamjenice isto se mijenjaju (dekliniraju) kao i neodređeni član.

dativ	jednina		muški + srednji	ženski r.	množina
1. lice			meinem	meiner	meinen
2. lice	(Ti)		deinem	deiner	deinen
	(Vi)		Ihrem	Ihrer	Ihren
3. lice			ihrem	ihrer	ihren
			einem	seiner	seinem
dativ	množina				
1. lice			unserem	unsrerer	unsren
2. lice	(Ti)		eurem	eurer	euren
	(Vi)		Ihrem	Ihrer	Ihren
3. lice			ihrem	ihrer	ihren
			seinem	seiner	seinem

III Pronomen / Zamjenice

1. Artikel als Pronomen (Definit-/Indefinitpronomen)

Član kao zamjenica (Određene i neodređene zamjenice)

Članovi mogu poslužiti i kao zamjenice. U tom slučaju oni stoje samostalno - bez imenica, koje su izostavljene, a i jače se izgovaraju.

Gibt es eine Post in der Nähe? Ja, es gibt eine.

Haben Sie den Rock auch in Schwarz? Nein, den haben wir nur in Gelb.

Ovo pravilo ima izuzetak. Ono ne važi za članove srednjeg roda u nominativu i akuzativu. U prvoj i drugoj seriji našeg kursa nismo se susretali sa izuzecima.

2. Personalpronomen im Dativ/ Lične zamjenice u dativu

	nominativ	dativ	nominativ	dativ
1. lice	ich	mir	wir	uns
2. lice	du/Sie	dir/Ihnen	ihr/Sie	euch/Ihnen
3. lice	er/es sie	ihm ihr	sie	ihnen

3. Fragewörter / Upitne zamjenice:

wem?: zahtijeva odgovor u dativu, i odnosi se na ljude
Wem hilft Andreas? Andreas hilft seinem Vater.

womit?: zahtijeva odgovor u dativu i odnosi se na stvari
Womit hat er Probleme? Er hat Probleme mit dem Computer.

- wo?:** pita za mjesto i traži odgovor u dativu
Wo ist Familie Schäfer? Familie Schäfer ist im Theater.
- wohin?:** pita za cilj ili pravac kretanja i traži odgovor u akuzativu ili dativu
*Wohin gehst du? Ich gehe ins Theater. Ich gehe zum Friseur.
 Wohin fährst du? Ich fahre nach Aachen.*
- wann?:** pita za vrijeme, kada
Wann kommst du? Ich komme am Wochenende, um vier Uhr.
- bis wann?:** do kada
Bis wann mußt du arbeiten? Bis (um) ein Uhr.
- wieviel?:** pita za količinu, koliko
Wieviel Käse möchten Sie?, 150 Gramm.
- welch-?:** pita za određeni segment robe i mijenja nastavak u odnosu na rod imenice, ispred koje se nalazi
*die Größe: Welche Größe brauchen Sie?
 der/den Käse: Welcher Käse ist das?
 Welchen Käse möchten Sie?*

IV Präpositionen / Prijedlozi

Prijedloge razlikujemo po značenju i po padežima uz koje stoje.

1. Bedeutung / Značenje

Prijedlozi za vrijeme

bis: Bis bald! **um:** Um sechs Uhr. **seit:** Seit einem Jahr.

Prijedlozi za mjesto

an: Aachen liegt nicht am Meer. **bei:** Sie ist beim Zahnarzt.
hinter: Das Auto hinter mir ... **in:** Sie ist im Theater.
nach: Kommen Sie nach Berlin. **von:** Er kommt von einer Reise.
zu: Wie komme ich zum Theaterplatz?

Prijedlozi za način

für: Bestellen Sie ein Taxi für mich. **mit:** Fahren Sie mit dem Bus

Neki prijedlozi imaju različita značenja, kojima se ovdje nećemo baviti.

2. Rektion der Präpositionen / Slaganje prijedloga i padeža

U ovom radio-kursu susreli smo se sa ovim prijedlozima:

a) prijedlozi s dativom:

an*	aus	bei	hinter*	mit	nach	seit	von	zu
-----	-----	-----	---------	-----	------	------	-----	----

*) *an/hinter:* prijedlozi mogu stajati i sa akuzativom

b) prijedlozi s akuzativom

bis	für	um (bis + Akuzativ: Bis morgen/später.)
-----	-----	---

c) prijedlozi s dativom i akuzativom, sa kojima smo se susretali u našem radio-kursu

mjesto/mirovanje (wo?):	in + dative im Theater	cilj/kretanje (wobin?)	in + Akuzativ in das Theater
----------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	--

Njemački jezik ima samo četiri padeža. Stoga se mnogi prijedlozi ne slažu sa istim padežima kao u Vašem maternjem jeziku. Stoga pamтите prijedloge zajedno sa padežima.

3. Kontraktionen / Spajanje prijedloga sa određenim članom

Većina prijedloga spaja sa sa određenim članom u jednu riječ:

an + dem	an + das	bei + dem	in + dem	in + das	zu + dem	zu + der
am	ans	beim	im	ins	zum	zur

V Partikel / Riječce

Riječce ne mijenjaju smisao rečenice, već je samo nijansiraju:

ja: Das sieht man ja sofort. Ich will ja nicht indiskret sein.

denn: Wo ist denn der Bahnhof?

Denn se koristi samo u upitnim rečenicama.

C Morphologie / Morfologija

I Vorsilbe *un-* / Prefiks *un-*

un- se koristi kada želimo dobiti suprotno značenje riječi
zufrieden - *unzufrieden*, *glücklich* - *unglücklich*

II Nachsilbe *-in* / Sufiks *-in*

Dodavanjem sufiksa *-in* imenicama muškog roda dobijamo imenice ženskog roda. Ovo pravilo se najčešće koristi kod imenica koje označavaju zanimanje.
der Student - *die Studentin*, *der Freund* - *die Freundin*

III Komposita / Složenice

U njemačkom jeziku se dvije riječi mogu sastaviti u jednu, novu riječ. Između dvije riječi, koje čine složenicu, može se ubaciti suglasnik, da bi se nova riječ mogla lakše izgovoriti. Složenica uvijek dobija rod, odnosno član druge imenice.

der Herbst + die Farbe = die Herbstfarbe

die Zeitung + das Museum = das Zeitungsmuseum

die Asche + der Becher = der Aschenbecher